

Arkkihiippakunnan seurakuntien rippikouluuunnittelun tueksi 7.5.2020

Lisätietoja antavat hiippakuntasihteerit Mirkka Torppa ja Anssi Nurmi

Rippikoulujen ja kesätoiminnan järjestämisen uudelleenarviointi on nyt ajankohtaista seurakunnissa:

1. Piispat ovat mm. linjanneet 5.5.2020, että päivärippikouluja voidaan toteuttaa 1.6.2020 alkaen ja yli yön yli kestävä leiritoiminta on suositeltavaa aloittaa vasta juhannuksen jälkeen.
2. Rippikoulujen järjestelyjä ohjaa kirkkohallituksen ”*Ohje lasten ja nuorten kesätoiminnasta Suomen ev.-lut. kirkon seurakunnissa poikkeusolojen aikana*”, joka on lähetetty seurakuntiin 7.5.2020.
3. Lounais-Suomen aluehallintovirasto antaa aina ylimmät paikalliset ohjeet Varsinais-Suomen ja Satakunnan seurakuntien kokoontuvaan toimintaan.

Suunnittelussa on tärkeää muistaa, että leiritoimintaan, turvallisuuteen ja kokoontumisiin liittyvät ohjeet voivat muuttua kesän aikana. Lisäksi aluehallintovirastojen ohjeet eri puolilla maata voivat poiketa toisistaan epidemiatilanteen vuoksi. Lounais-Suomen aluehallintovirasto (AVI) on nyt vastannut, että mm. leiritoimintaa koskevia päätöksiä annetaan toukokuun aikana.

Kevään aikana seurakunnat ovat muuttaneet alkuperäisiä rippikouluuunnitelmiaan, ratkaisut ovat erilaisia ja ratkaisuihin ovat vaikuttaneet mm. rippikoululaisten määrä, aikataulut ja tilat. Arkkihiippakunnan alueella leirijaksoja on siirretty myöhemmin toteutuviksi, on päätetty toteuttaa rippikoulutoiminta päivärippikoulun tyyppisenä tai toteutustavaksi on valittu yhdistelmä, jossa on mukana kokoontuvaa päivätoimintaa ja etätyöskentelyä. Riskiryhmiin kuuluville on lisäksi laadittu omia toteutustapoja.

Koronaepidemian vuoksi toteutustavoille on edelleen syytä laatia varasuunnitelma ja varautua rippikouluja koskeviin muutoksiin. Huomioitavana kokonaisuudessa myös on, että järjestöjen rippikoululeireille ilmoittautuneet nuoret saattavat poikkeustilanteessa hakeutua takaisin kotiseurakunnan rippikouluihin.

1. Paikallisen tilannearvion laatiminen

Seurakunnassa tarkastellaan nyt uudelleen rippikoulujen kokonaisuutta aikataulujen, rippikoululaisten määrän, henkilöstön, turvallisuuden, tilojen ja vallitsevien ohjeiden näkökulmasta. Suunnitelmia tehdään alkukesäksi (1.6-21.6.2020) ja loppukesäksi. Piispojen 5.5. antaman ohjeen mukaisesti rippikoulut voivat toteutua päiväkokoontumisina ennen juhannusta ja seurakunnalla on mahdollisuus leiritoiminnan järjestämiseen juhannuksen jälkeen. Kesällä seurakunnassa seurataan viranomaisten ja kirkon päivittämiä ohjeita rippikouluihin liittyen.

- Millaisia rippikoulupäätöksiä ja -suunnitelmia on tehty ja edellyttävätkö ne vielä tarkennuksia? Millaisia ryhmäkohtaisia varasuunnitelmia on olemassa (esim. yllättäen tiukentuvat rajoitukset, mahdollisesti väljenevät rajoitukset, epidemia paikkakunnalla)?
- Mitä ovat rippikouluryhmien henkilömäärät (mukaan lukien rippikoululaiset, työntekijät, isokset ja muu henkilökunta tiloissa)? Edellyttävätkö henkilömäärät muutoksia järjestelyihin?
- Mitä tiloja rippikoulussa on tarkoitus käyttää? Mitä vaihtoehtoja paikkakunnalla on tiloihin liittyen (esim. leirikeskukseen sijaan päiväkokoontumiset muissa srk-tiloissa, ulkona, kirkossa tai kouluilla)? Edellyttävätkö tilat kuljetuksia?
- Miten tiloissa huolehditaan hygieniaan ja turvallisuuteen liittyvistä ohjeista ja kenen vastuulla tilat ovat? Miten ruokailut tai tarjoilut järjestetään? Millaisia oppimis- ja vapaa-ajanvälineitä käytetään ja millaisia ohjeita niihin liittyy (esim. henkilökohtainen kynä käyttöön tai oma retkipatja mukaan)?
- Mitä näkökulmia liittyy työntekijöihin? Millaisiin sijaisjärjestelyihin on varauduttu? Millä keinoin huolehditaan työsuojelulain mukaisesta työn ja työympäristön turvallisuudesta? Miten työntekijöitä, kesätyöntekijöitä ja isosia ohjeistetaan ja perehdytetään toimintaan ja turvallisuuteen?

2. Rippikoulujen henkilöstön työhyvinvoinnin tukeminen ja seuranta

Rippikouluihin liittyvät muutokset ja epävarmuus kuormittavat työntekijöitä poikkeustilanteessa. Lisäksi työmäärä on lisääntynyt, työntekijät vastaanottavat nuorten ja perheiden palautteita ja vastuun tai terveyden näkökulmat huolestuttavat. Jokainen työntekijä myös reagoi poikkeustilanteeseen ja muutoksiin eri tavoin. Poikkeustilanteessa työhyvinvoinnin lähtökohtana on jatkuva keskusteluyhteys esimiehen kanssa, rippikoulutiimien yhteinen puhe, selkeä viestintä ja esimiehen antama tuki. On myös tärkeää huolehtia kaikkien työntekijöiden jaksamisesta ja työmäärän kohtuullisuudesta. Samaan tapaan kuin normaalioloissakin, niin työterveys tarvittaessa määrittelee työntekijän työkyvyn tai siihen vaikuttavia näkökulmia, ja työnantaja tarvittaessa tekee työterveyden suositusten mukaisia järjestelyitä. Turvallisuutta ja hygieniaa koskevien erityisvaatimusten vuoksi on hyvä määritellä vastuita ja tehtäviä rippikoulujen opetushenkilöstön ja tukitoimien (mm. siivous, keittiö, vahtimestarit) kesken. Kirkon työmarkkinalaitos tulee ohjeistamaan tarkemmin näkökulmiin toukokuulla. Työntekijät ohjeistavat, perehdyttävät ja tukevat rippikoulujen isosia rippikouluun liittyvissä tilanteissa. Esimiesten ja työntekijöiden on lisäksi syytä varautua rippikoulujen kriisitilanteisiin, kriisiviestintään ja kriisien purun mahdollisuuksiin työyhteisössä.

3. Seurakunta kantaa vastuun tekemistään päätöksistä

Poikkeusoloissa seurakunnat noudattavat viranomaisten, kirkkohallituksen ja tuomiokapitulin antamia ohjeita. Kirkkoherra johtaa seurakunnan toimintaa, ohjaa työnkuvien muutoksia ja vastaa kriisiviestinnästä. Seurakunnilla on kuitenkin väljyyttä tehdä itsenäisiä päätöksiä rippikoulun järjestämisen tavoissa ja aikatauluissa poikkeusolojen ohjeiden, valtakunnallisen rippikoulusuunnitelman sekä seurakunnan oman rippikoulusuunnittelun puitteissa. Kirkkoherran ja rippikouluvastaavan on kuitenkin tärkeää muistaa, että seurakunnalla on vastuu tekemistään päätöksistä ja ratkaisuksista.

4. Rippikouluviestintä ja varautuminen kriisiviestintään

Rippikouluun ja konfirmaatioon liittyvät muutokset voivat olla nuorille ja perheille suuria pettymyksiä. Lisäksi perheissä voivat vaikuttaa terveyteen, toimeentuloon ja muihin vaikeuksiin liittyvät asiat. On tärkeää viestiä, että seurakunnissa noudatetaan viranomaisten ohjeita ja työntekijät tekevät parhaansa rippikoulun turvallisuuden, onnistumisen ja järjestelyiden näkökulmista. Tärkeää on myös selkeä viestintä rippikoulun muuttuneista toimintatavoista, ohjeista ja aikatauluista. Seurakunnan viestijän ja/tai rippikouluvastaavan kanssa päivitetään rippikoulun viestintäsuunnitelma, valmistaudutaan paikallismedian kiinnostukseen rippikoulusta ja varaudutaan rippikoulun kriisiviestintään. Kriisiviestintä on aina kirkkoherran vastuulla.

5. Turvallisuudesta huolehtiminen ja turvallisuusasiakirjojen ajantasaisuus

Seurakuntien kaiken toiminnan lähtökohtana on huolenpito osallistujien ja henkilökunnan turvallisuudesta. Turvallisuudella tarkoitetaan kokonaisvaltaista fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista kokemusta vaarojen ja uhkien poissaolosta. Tärkeä osa turvallisuuden kokemuksesta on tietoisuus siitä, että jokainen tietää tehtävänsä, annettuja ohjeita on noudatettu ja ongelmiin on varauduttu. Poikkeustilanteen rippikoulutoiminnassa perehdytään viranomaisten ja kirkon antamiin ohjeisiin, laaditaan toimintaa koskevat turvallisuusasiakirjat, kerrataan Turvallinen seurakunta-asiakirjan rippikoulua koskevat osat, varmistetaan kaikkien työntekijöiden turvallisuusosaaminen ja -tiedot, huolehditaan työhyvinvoinnista ja ohjeistetaan osallistujat turvallisuusnäkökohtiin. Turvallisuuskäytäntöjä suunniteltaessa voidaan lisäksi seurata koulujen laatimia turvallisuusohjeita ja valtakunnallisia opetustoimea koskevia ohjeita (mm. THL:n

ja OKM:n antamat ohjeet opetuksen ja varhaiskasvatuksen järjestäjille koronaepidemian aikaan 4.5.2020). Aluehallintovirasto ja kirkon työmarkkinalaitos ohjeistavat tarkemmin näkökulmiin toukokuulla.

Lisätietoa ja tukimateriaaleja:

”Ohje lasten ja nuorten kesätoiminnasta Suomen ev.-lut. kirkon seurakunnissa poikkeusolojen aikana” (7.5.2020): <https://www.arkkihiippakunta.fi/koronainfo/>

Piispojen ohje kokoontumisrajoitusten vaiheittaisesta purkamisesta (5.5.2020)
<https://www.arkkihiippakunta.fi/uploads/2020/05/80adb4b4-piispojen-ohjeistus-seurakunnille-kokoontumisrajoitusten-vaiheittaisesta-purkamisesta.pdf>

Turvallinen seurakunta – seurakuntien turvallisuusohjeistus (2019):
<https://evl.fi/plus/seurakuntaelama/kasvatus/turvallinen-seurakunta>

Ohje siivoukseen (THL, TTL): <https://hyvatyo.ttl.fi/koronavirus/ohje-siivoukseen>

Ohje työpaikoille koronan ehkäisyyn (TTL): <https://hyvatyo.ttl.fi/koronavirusohjeistus>

Ohje työntekijöille (TTL): <https://hyvatyo.ttl.fi/koronavirus/ohje-tyontekijalle>

Ohje opetuksen ja varhaiskasvatuksen järjestäjille koronavirusepidemian aikana (THL, OKM):
<https://valtioneuvosto.fi/documents/10616/22150002/THL+OKM+ohje+kouluihin+04052020.pdf>

Tulostettavat ohjeet käsienpesuun, aivastamiseen jne (THL):
<https://thl.fi/fi/web/infektioaudit-ja-rokotukset/taudit-ja-torjunta/infektioiden-ehkaisy-ja-torjuntaohjeita/kasienpesu-ja-yskiminen>

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos THL mm. materiaaleja, tartuntakartta ja epidemiatietoa: <https://thl.fi/fi/>

Ohjeita kansalaisille (THL): <https://thl.fi/fi/web/infektioaudit-ja-rokotukset/ajankohtaista/ajankohtaista-koronaviruksesta-covid-19/ohjeita-kansalaisille-koronaviruksesta>

Huoli ja jaksaminen koronaepidemian aikana: <https://thl.fi/fi/web/mielenterveys/ajankohtaista/huoli-ja-jaksaminen-koronaepidemian-aikana>

Kirkon keskusteluapu lapsille, nuorille ja perheille: <https://kirkonkeskusteluapua.fi/>

Turun arkkihiippakunta – Koronaepidemian ajan tiedotteet ja ohjeet:
<https://www.arkkihiippakunta.fi/koronainfo/>

Suomen ev.lut. kirkko – Varautuminen ja ohjeet poikkeusoloissa:
<https://evl.fi/plus/yhteiskunta-ja-kirkko/valmius-ja-varautuminen/koronavirus>

Suomen ev.lut. kirkko – Ohjeita työaloille:
<https://evl.fi/plus/yhteiskunta-ja-kirkko/valmius-ja-varautuminen/koronavirus/ohjeita-kirkon-tyoaloille>